

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

**JIZZAX
POLITEKNIKA
INSTITUTI**

2024-YIL 5-6-APREL

**GLOBALLASHUV DAVRIDA FAN,
TA'LIM VA ISHLAB CHIQUARISHNING
O'ZARO HAMKORLIGI MASALALARI**

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI

AUEZOV
UNIVERSITY
1943

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
JIZZAX POLITEKNIKA INSTITUTI
“IJTIMOIY FANLAR”, “XORIJIY TILLAR” HAMDA
“O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI”
KAFEDRALARI HAMKORLIKDA**

**“GLOBALLASHUV DAVRIDA FAN, TA‘LIM VA ISHLAB
CHIQARISHNING
O‘ZARO HAMKORLIGI MASALALARI”
xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya**

**“INTERACTION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRODUCTION
IN THE ERA OF GLOBALIZATION”
international scientific-practical conference**

**«ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НАУКИ,
ОБРАЗОВАНИЯ И ПРОИЗВОДСТВА В УСЛОВИЯХ
ГЛОБАЛИЗАЦИИ»
международной научно-практической конференция**

**KONFERENSIYA MATERIALLARI
TO‘PLAMI
(II - JILD)
(IV – V – VI - sho‘balar)**

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 24-martdagi “O‘zbekiston Respublikasida 2024-yilda xalqaro va respublika miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik anjumanlar rejasi to‘g‘risida”gi 76-son buyrug‘ida belgilangan vazifalar ijrosini ta‘minlash maqsadida 2024 yil 5-6 aprel kunlari Jizzax politexnika institutida xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya o‘tkazilishi rejalashtirilgan.

JIZZAX-2024

**“GLOBALLASHUV DAVRIDA FAN, TA’LIM VA ISHLAB
CHIQRISHNING O‘ZARO HAMKORLIGI MASALALARI”
XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASINING ILMIY MAQOLA
VA TEZISLARI TO‘PLAMI.
JIZZAX POLITEKNIKA INSTITUTI.
2024- YIL 5-6 APREL KUNLARI**

Konferensiya materiallari to‘plamida globallashuv davrida fan, ta’lim va ishlab chiqarishning tutgan o‘rni va ro‘li, ushbu jarayonlarning o‘zaro hamkorligi masalalarining dolzarb muammolari, ularning yechimlari borasida sohaning yetuk mutaxassisleri tomonidan fikr-mulohazalar taqdim etilgan. Qolaversa, globallashuv davrida ijtimoiy-gumanitar fanlarda olib borilayotgan ilmiy-amaliy mavzudagi tadqiqotlar, ishlab chiqarish sohalaridagi eng yangi innovatsion texnologiyalarni o‘zida jamlagan ilmiy-amaliy sohalaridagi ma’lumotlar keltirilgan. Ushbu to‘plam ilm olamining dolzarb fikrlari va innovatsion g‘oyalarining o‘ziga xos chorrahasidan biri deb fikr bildirish mumkindir. O‘tkazilgan bu ilmiy-amaliy anjumanda O‘zbekiston va xorijiy mamlakatlarda ilmiy tadqiqot ishlari bilan shug‘ullanayotgan professor-olimlar va ilmiy tadqiqotchilar faol ravishda qatnashdilar.

Ilmiy-amaliy konferensiyaning mavqeini yanada oshirishda mahalliy va xorijiy oliy o‘quv yurtlarining professor-o‘qituvchilari salmoqli hissa qo‘shdilar. Konferensiya ishida faol qatnashgan xorijiy oliy oq‘uv yurtlari professor-o‘qituvchilari mamlakatimiz olimlari bilan o‘zaro fikr almashuv jarayonini yuqori saviyada o‘tishiga o‘zlarining munosib hissasini qo‘shdilar.

Xorijiy davlatlar bilan olib borilgan xalqaro hamkorlik va ular bilan globallashuv davridagi ilm-fan sohasida almashish jarayonlari oliy ta’limda, fan va ishlab chiqarish sohalarining rivojlanishiga ijobiy ta’sir qiladi.

Ushbu konferensiya materiallari nazariy ishlanmalardan tortib amaliy yechimlargacha bo‘lgan keng ko‘lamli tadqiqotlarni o‘z ichiga olishi bilan alohida ajralib turadi, bu esa ushbu sohadagi yondashuv va yo‘nalishlarning xilma-xilligini namoyish etadi.

Xulosa qilib shuni ta’kidlash lozimki, ushbu ilmiy-amaliy konferensiya globallashuv davrida oliy ta’limni yanada rivojlantirish, fan, ta’lim va ishlab chiqarish sohalaridagi zamonaviy tadqiqotlarga qiziqqan har bir inson uchun ilmiy-amaliy tomondan judayam foydali to‘plam bo‘ladi. To‘plamga kiritilgan maqolalar va tezislar mazmuni hamda sifatiga mualliflar mas’uldir.

В сборнике материалов конференции ведущие специалисты отрасли представили мнения о роли науки, образования и производства в эпоху глобализации, актуальных проблемах взаимного взаимодействия этих процессов и их решениях. Кроме того, представлены исследования, проводимые в области социальных и гуманитарных наук в период глобализации, информация в научных и практических областях, включающая новейшие инновационные технологии в производственных сферах. Эта коллекция типична для научных идей и инновационных идей мира науки.

Можно сказать, что это один из перекрестков. В данной научно-практической конференции активное участие приняли профессора и ученые, занимающиеся научными исследованиями в Узбекистане и зарубежных странах.

Профессора и преподаватели отечественных и зарубежных высших учебных заведений внесли значительный вклад в дальнейшее повышение статуса научно-практической конференции. Профессора и преподаватели зарубежных вузов, активно участвовавшие в работе конференции, способствовали обмену идеями с учеными нашей страны на высоком уровне.

Международное сотрудничество с зарубежными странами и процессы обмена с ними в области науки в эпоху глобализации положительно влияют на развитие высшего образования, науки и производства.

Материалы данной конференции отличаются тем, что они включают широкий спектр исследований – от теоретических разработок до практических решений, что демонстрирует разнообразие подходов и направлений в этой области.

В заключение следует отметить, что данная научно-практическая конференция станет очень полезным научно-практическим сборником для всех, кто интересуется дальнейшим развитием высшего образования в эпоху глобализации, современными исследованиями в области науки, образования и производства. Авторы несут ответственность за содержание и качество статей и тезисов, включенных в сборник.

In the collection of conference materials, leading industry experts presented opinions on the role of science, education and production in the era of globalization, current problems of mutual interaction of these processes and their solutions. In addition, research conducted in the field of social and human sciences during the period of globalization, information in scientific and practical fields, including the latest innovative technologies in production areas, are presented. This collection is typical of scientific ideas and innovative ideas in the world of science.

We can say that this is one of the crossroads. Professors and scientists engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries took an active part in this scientific and practical conference.

Professors and teachers from domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution to further improving the status of the scientific and practical conference. Professors and teachers of foreign universities who actively participated in the conference contributed to the exchange of ideas with scientists of our country at a high level.

International cooperation with foreign countries and exchange processes with them in the field of science in the era of globalization have a positive impact on the development of higher education, science and production.

The materials of this conference are distinguished by the fact that they include a wide range of research - from theoretical developments to practical solutions, which demonstrates the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will become a very useful scientific and practical collection for anyone interested in the further development of higher education in the era of globalization, modern research in the field of science, education and production. . The authors are responsible for the content and quality of articles and abstracts included in the collection.

KONFERENSIYA ISHIDA FAOL HAMKORLIK QILGAN TASHKILOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
2. Boku davlat universiteti (Ozarbayjon)
3. Kazan davlat universiteti (Rossiya)
4. Muxtor Avezov nomidagi Janubiy Qozog‘iston universiteti
(Qozog‘iston)
5. Xo‘ja Axmad Yassaviy nomidagi Xalqaro Qozoq-turk universiteti
(Qozog‘iston)
6. Akademik B.G‘ofurov nomidagi Xo‘jand davlat universiteti
(Tojikiston)
7. Sambhram University (Hindiston)
8. Nordik Universiteti (Buyuk Britaniya)
9. I.Arabayev nomidagi Qirg‘iziston davlat universiteti (Qirg‘iziston)

ОРГАНИЗАЦИИ, АКТИВНО УЧАСТВУЮЩИЕ В РАБОТЕ КОНФЕРЕНЦИИ

1. Министерство высшего образования, науки и инноваций
Республики Узбекистан
2. Бакинский государственный университет (Азербайджан)
3. Казанский государственный университет (Россия)
4. Южно-Казахстанский университет имени Мухтара Аvezова
(Казахстан)
5. Международный казахско-турецкий университет имени Ходжи
Ахмада Яссави (Казахстан)
6. Ходжандский государственный университет имени академика Б.
Гафурова (Таджикистан)
7. Университет Самбхрам (Индия)
8. Северный университет (Великобритания)
9. Кыргызский государственный университет имени И.Арабаева
(Кыргызстан)

ORGANIZATIONS ACTIVELY PARTICIPATING IN THE CONFERENCE

- 1. Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan**
- 2. Baku State University (Azerbaijan)**
- 3. Kazan State University (Russia)**
- 4. South Kazakhstan University named after Mukhtar Avezov (Kazakhstan)**
- 5. International Kazakh-Turkish University named after Khoja Ahmad Yassawi (Kazakhstan)**
- 6. Khojand State University named after academician B. Gafurov (Tajikistan)**
- 7. Sambhram University (India)**
- 8. Northern University (UK)**
- 9. Kyrgyz State University named after I. Arabaev (Kyrgyzstan)**

MUNDARIJA / TABLE OF CONTENTS/ОГЛАВЛЕНИЕ

SHO‘BA IV ***** IQTISODIYOTNING JADALLASHUVIDA TARMOQLARARO BOSHQARUV HAMDA TAHLILIIY IQTISODIY KO‘RSATKICHLARNING RIVOJLANISH OMILLARI.	
Dr.P.Nehru M.A., Shodiyarova Mohira. THE ROLE AND IMPACT OF TEXTUALIZATION INTO VISUALIZATION IN TEACHING.....	28
Parthasarathi Murugesan¹, DhanashreeKutheJunghare. AGILE PROJECT MANAGEMENT METHODS FOR SUCCESSFUL IT PROJECTS IMPLEMENTATION – USING A COMMITMENT-TO-PROGRESS RATIO.....	29
Dr. Aajaz Ahmad Hajam,R.E.Shukurov, Alphonsa S John. ENHANCING EFFICIENCY IN INVESTMENT PROJECT MANAGEMENT THROUGH STRATEGIC OPTIMIZATION AND IMPROVED RETURN ON INVESTMENT.....	38
Маматкулов Шербай Хасанович, Мухтаров Ильмир Рамильевич. ВОПРОСЫ КОНКУРЕНТНОЙ ПРЕИМУЩЕСТВА ФИРМЫ В РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	44
Abdullaev Altinbek Yangibaevich, Abdullaev Jasurbek Altinbekovich, Shoybekova Mavjuda Shavkatovna. SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SANOAT KORXONALARINING INVESTITSIYA XAVFSIZLIGINI SAMARALI BOSHQARISHNING KONSEPTUAL MODEL.....	48
Abdullaev Altinbek Yangibaevich, Abdullaev Jasurbek Altinbekovich, Shoybekova Mavjuda Shavkatovna. SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SANOAT KORXONALARINING INVESTITSIYALARI SAMARADORLIGINI BOSHQARISH MEXANIZMI.....	54
Abdullaev Altinbek Yangibaevich, Abdullaev Jasurbek Altinbekovich, Shoybekova Mavjuda Shavkatovna. INVESTITSIYALARNING SANOAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQUARISHGA TA’SIRINI BOSHQARISH.....	57
Bobanazarova Jamila Xolmurodovna, Xolboeva Feruza Rustambekovna. YOSHLAR TADBIRKORLIGINI YO‘LGA QO‘YISHDA MOTIVATSIYA, KO‘NIKMA HOSIL QILISH MEXANIZMLARI.....	62
Абдугафаров Абдухалил, Ачилов, Салохиддин Саломович. ВЫБОРОЧНЫЙ ФАКТОРНЫЙ АНАЛИЗВ СФЕРЕ ЖИЛИЩНО-	66

Aliqulov Saloxiddin Turdimuratovich, Turdimuratova Ibodat Saloxiddin qizi. TARBIYASINING TARBIYAVIY AHAMIYATIDA O'QITUVCHI VA YOSHLARNING ROLI.....	391
Гулбаев Яхшилик Ирсалиевич, Сарабекова Маржона Ядгор кизи ЭЛЕМЕНТНОГО АНАЛИЗА СЕМИКОРБАЗОНА ПАРАОКСИБЕНЗОАЛЬДЕГИДА С МОЛИБДЕНОМ.....	394
Данилова Светлана Вадимовна, Эшонкулов Шерзод Уматович, Хурамова Фарангиз Учкун кизи. ЦИФРОВЫЕ ДВОЙНИКИ ДЛЯ МОДЕЛИРОВАНИЯ И АНАЛИЗА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ СИСТЕМ.....	398
Gulbayev Yaxshilik Irsaliyevich, Sarabekova Marjona Yadgorqizi. SOLITSILOVIY ALDEGIDNI INFRAQIZIL SPEKTROSKOPIYADA ANIQLASH.....	401
Adilov Boburjon Baxridin o'g'li. FUNKSIYANING DIFFERENSIALI VA UNING TAQRIBIY HISOBLASHGA TATBIQI.....	404
S.R.Xalikov. ZAMONAVIY ARHITEKTURADA DEKONSTRUKTIVIZM USLUBI ZAXA HADID IJODI.....	408
Ahmadjonova Umida Tojimurodovna. YASHIL ENERGETIKA – FAROVONLIK ASOSI.....	412
Djanizoqov Ulug'bek Abdug'oniyeovich. ANIQ INTEGRALNING MEXANIKAGA TATBIQLARI HAQIDA.....	417
Haydarov To'liqinjon Turg'unboyevich, Ergashev Abdulqodir Rustam og'li. DIFFERENSIAL TENGLAMANING BA'ZI AMALIY MASALALARNI YECHISHDAGI TATBIQLARI.....	420
Jo'rayeva Nasiba Mardiyevna. QUYOSH RADIATSIYASINING BIOOB'EKTLARGA TA'SIRI.....	421
Haydarov To'liqinjon Turg'unboyevich, Yorbekova Kamola Sanjar qizi. O'ZGARUVCHILARI AJRALADIGAN DIFFERENSIAL TENGLAMALARNING BA'ZI BIR TADBIQLARI.....	429
Raimjonov Sunnatulla O'ktamovich. MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA ZAMONAVIY USLUBLARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATLI JIXATLARI.....	433
Raximov Nurillo Narzullaevich, Abdug'ofurovaSevaraAbdug'ofurqizi. MUSIQA SAN'ATINING O'QUVCHI-YOSHLAR TARBIYASIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	437
Xo'janazarov Bobir Farmonovich, Mirzaqulova Iroda Qodirqizi. BULDOZER PICHOQLARININING TURLI GRUNTLARNI KESISHDA ISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	440
Umarova Dilfuza Satvoldievna, Turg'unova Maftuna Rahmatjonqizi. QUYOSH PANELLARINI O'RNATISHNING IQTISODIY FOYDALARI.....	443
Jumayev Isroil Omandovlat o'g'li. TALABALARGA CHIZMA GEOMETRIYA FANIDAGI TO'G'RI CHIZIQ MAVZUSINI NAZARIY VA AMALIY BILIMLARI ALOQADORLIGIDA BOG'LAB O'RGATISH.....	447

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Prezidentining «2023 yilda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini va energiya tejoyvchi texnologiyalarni joriy etishni jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi qarori (PQ–57-son, 16.02.2023 y.)
2. <https://phelanenergygroup.com/the-economic-benefits-of-using-solar-energy/>
3. <https://arka360.com/ros/economic-benefits-of-investing-in-solar-energy>

TALABALARGA CHIZMA GEOMETRIYA FANIDAGI TO'G'RI CHIZIQ MAVZUSINI NAZARIY VA AMALIY BILIMLARI ALOQADORLIGIDA BOG'LAB O'RGATISH

Chirchiq davlat pedagogika
universiteti
Muhandislik va kompyuter
grafikasi
kafedrası katta o'qituvchisi
Jumayev Isroil Omandovlat o'g'li
jumayev@cspi.uz

Annotatsiya: Mazkur maqolada to'g'ri chiziq mavzusini tushuntirish orqali talabalarga nazariy va amaliy bog'liqligida bilim berib, talabalarning fazoviy tasavvurini oshirish ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: nuqta, to'g'ri chiziq, fazo, jism, metrik, pozitsion geometrik tushuncha, hajm, yuza, uzunlik.

Hozirgi kunga kelib barcha Oliy O'quv yurtlarida chizma geometriya fani, fan sifatida o'tib kelinmoqda. Chizma geometriya fani aniq fanlardan biri hisoblanib, undagi mavjud bo'lgan qonun-qoidalariga muvofiq tarzda tasvir(chizma)larni fazoviy tasavvurimiz orqali qog'ozda chizishimizdir. Bu fan asosan insonda fazoviy tasavvurni yanada kuchliroq shakillantirib, fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Bu fanning hayotimizda tutgan o'rni juda katta hisoblanadi. Jumladan hozirgi kunda bu fanning hayotimizda tutgan o'rniga misol tariqasida bino inshootlari, kundalik hayotimizda foydalaniladigan maishiy texnikalarimiz, avtomobil va hokazolarda ko'rishimiz mumkin.

Chizma geometriya fani bizning tasavvurimizni kengaytirib, dunyo qarashimizni yanada kuchliroq bo'lishiga turtki bo'lib xizmat qiladi. Chizma chizishdan avval chizmaning qanday ekanligiga, mavzusiga va qonun-qoidalariga amal qilgan holda chizishimiz zarur. Chizmani tushunmasdan yokida uning qonun-qoidalariga ahamiyat bermasak bu fanni o'zlashtira ololmaymiz. Hozirgi kunda ko'plab talabalarning muammosi ham mana shunda hisoblanib, yani talabalar chizma geometriya darsini tushunmay o'zlashtirishga qiynalishadi va bevosita

bunga ustozlar aybdordek ko'rinadi. Chizmani tushunmaganliklari uchun ham bu fan ularga qiyin tuyuladi, xuddiki murakkab narsadek ko'rinadi. Aslini olib qaraganda bu fan juda qiziqarli va o'ziga xos aniq fan hisoblanadi. Chizma geometriya fani o'zida aniqlikni talab qiladi, birorta arzimagan hatolikka yo'l qo'yilsa ham chizmangiz mukkamal darajada chizilmagan hisoblanadi.

Chizma geometriya fanining asosi sifatida uning asosiy geometrik tushunchalar va shakllar tushuniladi. Bunday tushunchalarga nuqta, to'g'ri chiziq, tekislik, geometrik fazolar kiradi. Bunday tushunchalar chizma geometriya fanining asosiy tayanchi hisoblanadi.

Masalada 1-oktanta kesmaning chizmasini nazariy hamda amaliy bog'liqlikda 3 bosqichda tushuntirilgan.

1-bosqich. (Fazoviy holatida). Koordinatalari orqali berilgan AB kesma uchlarining A (30, 16, 75) va B (80, 50, 20) nuqtalari berilgan. A va B nuqtalarni fazoviy holatida koordinata o'qlari Ox , Oy , Oz o'qlarga o'lchab A va B nuqtalarning berilgan koordinatasi bo'yicha mos ravishda ($A_x=30$, $A_y=16$, $A_z=75$) ($B_x=80$, $B_y=50$, $B_z=20$) masofalari o'lchab qo'yiladi hamda A_x , A_y , A_z va B_x , B_y , B_z nuqtalar aniqlanadi. A_x nuqtadan Oy va Oz o'qlariga, A_y nuqtadan Ox va Oz o'qlariga, A_z nuqtadan Ox va Oy o'qlariga parallel to'g'ri chiziqlar chiziladi.

Bu chizilgan to'g'ri chiziqlar o'zaro kesishib, A nuqtaning gorizontol (A'), frontal (A'') va profil (A''') proyeksiyalarini beradi.

A nuqtaning fazodagi o'rnini aniqlash uchun A' dan Oz o'qiga, A'' dan Oy o'qiga, A''' dan Ox o'qiga parallel chiziqlar o'tkaziladi. Bu o'tkazilgan chiziqlar o'zaro bir nuqtada kesishib, fazodagi A nuqtani beradi.

B nuqtaning B' (gorizontol), B'' (frontal), B''' (profil) proyeksiyalari, fazodagi B nuqtani ham, huddi A nuqtani aniqlaganimiz kabi topiladi. **1-rasm a**

(Epyur holatida). Epyur(ochilgan)holatida A va B nuqtalarning berilgan koordinatasi bo'yicha A (30, 16, 75) va B (80, 50, 20) nuqtalar Ox , Oy , Oz o'qlarga o'lchab qo'yiladi. Natijada A_x , A_y , A_z va B_x , B_y , B_z nuqtalar aniqlanadi. A_x nuqtadan Oy va Oz o'qlariga, A_y nuqtadan Ox va Oz o'qlariga, A_z nuqtadan Ox va Oy o'qlariga parallel to'g'ri chiziqlar chiziladi.

Bu chizilgan to'g'ri chiziqlar o'zaro kesishib epyur (ochilgan) holatidagi, A nuqtaning gorizontol (A'), frontal (A'') va profil (A''') proyeksiyalarini beradi.

Epyur(ochilgan)holatida A nuqtaning fazodagi o'rnini ko'rsatilmaydi.

B nuqtaning B' (gorizontol), B'' (frontal), B''' (profil) proyeksiyalari ham, huddi A nuqtani aniqlaganimiz kabi topiladi. **1-rasm b**

2-bosqich. (Fazoviy holatida). Topilgan fazodagi A va B nuqtalar tutashtirilib, AB kesmaning fazodagi holati hosil qilinadi. A va B nuqtalarning aniqlangan bir nomli proyeksiyalari, ya'ni A' va B' , A'' va B'' , A''' va B''' nuqtalar o'zaro tutashtiriladi. Natijada $A'B'$, $A''B''$ va $A'''B'''$ kesmalar hosil bo'lib, ular fazodagi AB kesmaning gorizontol, frontal va profil proyeksiyalari hisoblanadi. **2-rasm a**

(Epyur holatida). Epyur(ochilgan)holatida topilgan A va B nuqtalarning bir nomli proyeksiyalari A' va B', A'' va B'', A''' va B''' nuqtalar o‘zaro tutashtiriladi. Natijada A'B', A''B'' va A'''B''' kesmalar hosil bo‘lib, ular fazodagi AB kesmaning gorizontaal, frontal va profil proyeksiyalari hisoblanadi. **2-rasm b**

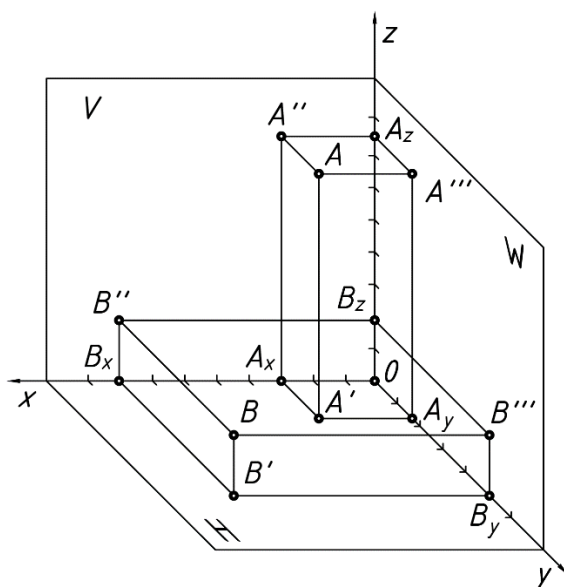
3-bosqich. (Fazoviy holatida). AB kesmaning fazodagi holati va A'B', A''B'', A'''B''' kesmalari ya’ni gorizontaal, frontal va profil proyeksiyalari aniqlangandan so‘ng chizmaning fazoviy holati tugallangan hisoblanadi. **3-rasm a**

(Epyur holatida). Endi AB kesma tahlil qilinadi. To‘g‘ri chiziq kesmasining to‘liq tahlili deganda uning haqiqiy uzunligini, proyeksiyalar tekisliklari bilan hosil qilgan burchaklarini va izlarini aniqlash tushuniladi. Bu jarayon epyurda bajarilib, unda AB kesmani tahlil qilish uchun kesma uchlarining gorizontaal, frontal, profil proyeksiyalar tekisliklaridan uzoqliklarining algebraik ayrimasi $\Delta x (\Delta x = B_x - A_x = 80 - 30 = 50)$, $\Delta y (\Delta y = B_y - A_y = 50 - 16 = 34)$, $\Delta z (\Delta z = A_z - B_z = 75 - 20 = 55)$ masofalar belgilanadi.

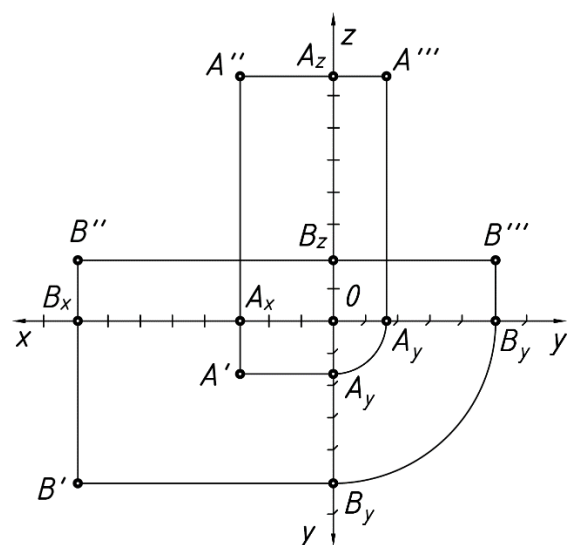
Kesmaning har bir proyeksiyasini biror uchi (A' B', A'' B'', yoki A''' B''') dan unga perpendikular to‘g‘ri chiziqlar chiqariladi va bu chiziqqa mos ravishda Δx , Δy va Δz masofalar o‘lchab qo‘yiladi. Natijada A₀ yoki B₀ nuqta (kesmaning qaysi uchidan unga perpendikular chiqarilsa shu nuqta nomi bilan unga nolli indeks qo‘yiladi) belgilanadi.

Belgilangan A₀ yoki B₀ nuqta kesmaning ikkinchi uchi (B', B'', B''' yoki A', A'', A''') bilan tutashtiriladi. Bu tutashtirishdan hosil bo‘lgan B'A₀, A''B₀, A'''B₀ kesmalar fazodagi AB kesmaning H, V, W proyeksiyalar tekisliklarida aniqlangan haqiqiy uzunligi bo‘ladi va ular o‘zaro teng bo‘lishi shart.

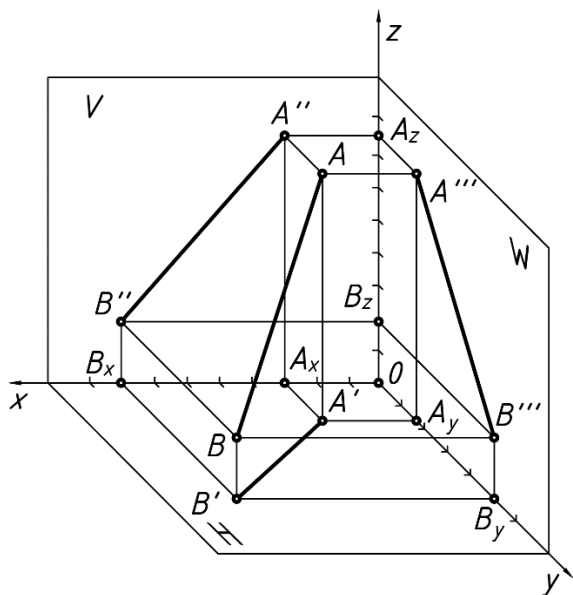
AB kesmaning proyeksiyalari va haqiqiy uzunliklari orasidagi α , β va γ burchaklar uning proyeksiyalar tekisliklari (H, V va W) bilan hosil qilgan burchaklarining haqiqiy kattaligi hisoblanadi. **3-rasm b**

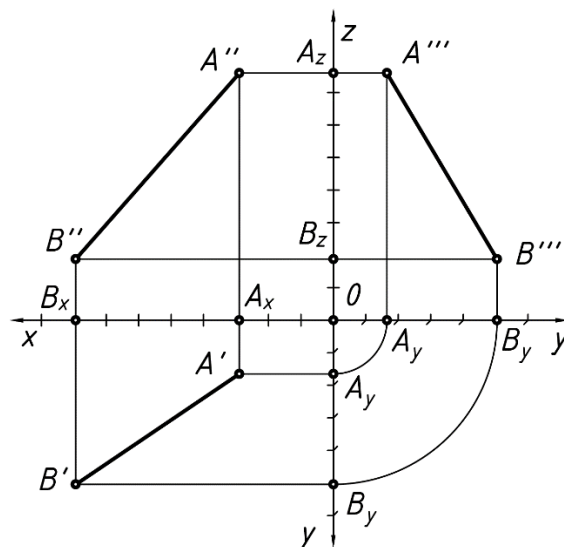
1- rasm, a

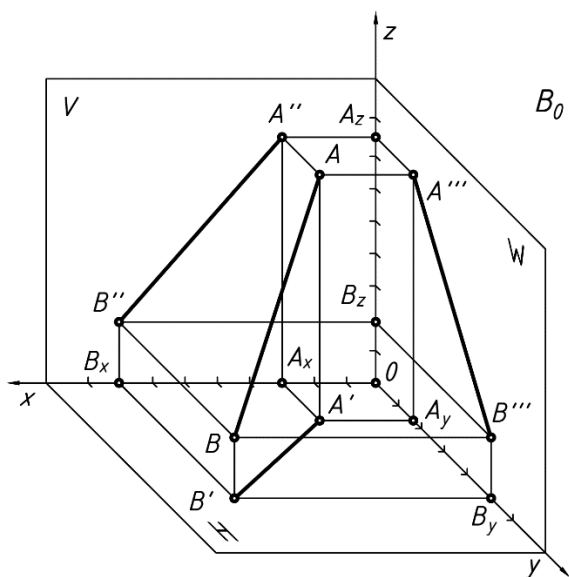
1-rasm, b

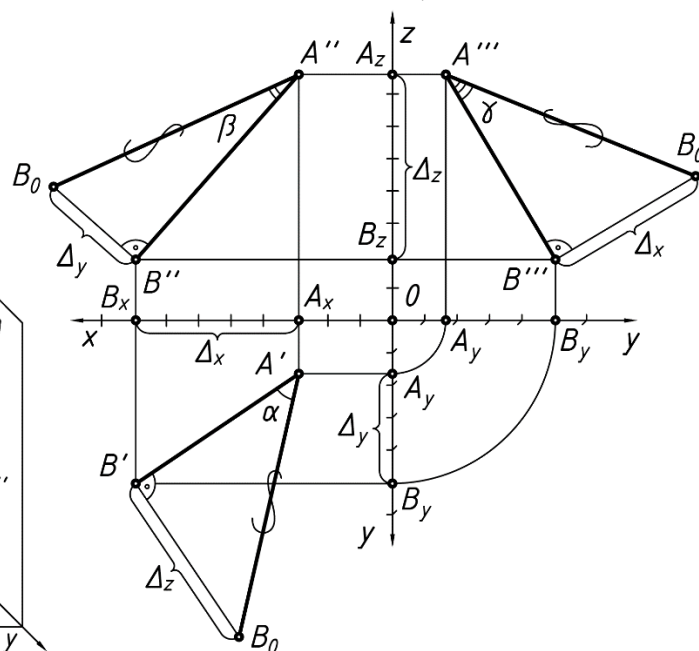
2- rasm, a

2-rasm, b

3- rasm, a

3-rasm, b

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Pulat Adilov,. Isroil Jumaev,. (2018). New View to Executing Sketch and Technical Drawing. Eastern European Scientific Journal (ISSN 2199-7977), 102-104.
2. Omandovlat o‘g‘li, J. I. (2021). MUHANDISLIK GRAFIKASI FANLARIDA UCH O‘LCHAMLI FAZONI AUTO CAD DASTURIDAN

FOYDALANIB QO‘LLASH USULLARI VA AHAMIYATI.”. MUFAJLIM XƏM YZLIKSI3 BILIMLENDIRIY № 3-2, 99-101.

3. Omandovlat o‘g‘li, J. I. (2021) CHIZMALARNI AUTOCAD DASTURIDA CHIZISHDA DASTURNING MAVJUD MURAKKABLIKLARINI QO‘LDA CHIZISHGA MOSLASHTIRISH (O‘RGATISH) USULLARI.”. MUFAJLIM XƏM YZLIKSI3 BILIMLENDIRIY № 3-2, 94-99.

4. ugli Jumayev, I. O. (2022). USING THE MOST CONVENIENT METHOD OF FINDING EQUAL SIDED POLYGONS (By Dividing the Diameter into Equal Sections). Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(11), 1271-1279.

5. Omandovlat o‘g‘li, J. I. (2020). CHIZMACHILIK DARSLARIDA AUTOCAD DASTURIDAN FOYDALANISHNING YUTUQ VA KAMCHILIKLARI TAHLILI.”. Maktab va hayot MAXSUS SON, 2.

6. Jumayev, I. (2020). The conveniences of teaching using autocad software. Экономика и социум, (10 (77)), 94-97.

7. Jumayev I.O. (2021). CHIZMACHILIK DARSLARIDA DIDAKTIK O‘YINLARDAN FOYDALANISH METODIKASI. Экономика и социум, (11-2 (90)), 798-808.

8. Jumayev, I. O. (2021). CHIZMACHILIK FANINING PROYEKSION CHIZMACHILIK BO‘LIMIDA AUTOCAD DASTURINING UCH O‘LCHAMLI IMKONIYATLARINI QO‘LLASH VA UNING AHAMIYATI. Экономика и социум, (11-2 (90)), 809-814.

9. Omandovlat o‘g‘li, J. I. (2021). MUHANDISLIK GRAFIKASI FANLARIDA UCH O‘LCHAMLI FAZONI AUTO CAD DASTURIDAN FOYDALANIB QO‘LLASH USULLARI VA AHAMIYATI.”. MUFAJLIM XƏM YZLIKSI3 BILIMLENDIRIY № 3-2, 99-101.

10. Isroil, J. (2023). TEACHING STUDENTS TO PROVIDE THEORETICAL AND PRACTICAL KNOWLEDGE IN SOLVING PROBLEMS OF DRAWING GEOMETRY. CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS, 4(11), 61-68.

ALISHER NAVOIY IJODINING O‘RGANILISHI

**Kurbonov Abdumalik Uzoqboyevich,
SamDAQU “O‘zbek tili va adabiyoti”
kafedrasi o‘qituvchisi,
a.kurbonov@samdaqu.edu.uz
O‘zbekiston.Samarqand viloyati.
Samarqand shahri**

Kalit so‘zlar: Alisher Navoiy, Navoiyshunoslik, zamondoshlar, Chig‘atoy adabiyoti, turkiy adabiyot, Eckman, Abdurazzoq Samarqandiy va h.k.